

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-111>

Пітеніна Валерія, доктор філософії (PhD), ст. викладач ТІМ НАОМА

ЛЕГІТИМАЦІЯ ПОВСЯКДЕННОГО: ВЕРНАКУЛЯРНА ФОТОГРАФІЯ У МУЗЕЙНОМУ ДИСКУРСІ 2000–2010-Х

Ключові слова: вернакулярна фотографія, аматорська фотографія, музейна експозиція, історія фотографії

Pitenina Valeriia, PhD, Senior Lecturer, Department of Art History, NAOMA

LEGITIMIZING THE EVERYDAY: VERNACULAR PHOTOGRAPHY IN THE MUSEUM DISCOURSE OF THE 2000S–2010S

Abstract. The article explores the formation of the concept of «vernacular photography» and its legitimization through exhibition projects in major American museums during the 2000s–2010s. Using examples from MoMA, the Getty Museum, and the National Gallery of Art, it examines how amateur photographs were integrated into the art discourse as visual carriers of personal memory, everyday life, and subjective experience.

Keywords: vernacular photography, amateur photography, museum exhibition, history of photography

МОМА визначає «вернакулярну фотографію» як парасольковий термін, що відокремлює художню фотографію від повсякденної та аматорської. Вернакулярна фотографія в такому розумінні з'явилася вже наприкінці XIX століття. Вочевидь, кількість аматорського фото контенту поступово збільшувалася, а з появою цифрової фотографії набула велетенських масштабів. Певний час вернакулярна фотографія не розглядалася музейними установами та дослідниками історії мистецтва як матеріал для дослідження та експонування. Етапним для музеєфікації легітимізації вернакулярної фотографії стали виставки 2000–2010-х років: Vernacular Photographs from the Thomas Walther Collection (2000, MOMA), Close to Home: An American Album (2004–2005, Getty Museum), The Art of the American Snapshot, 1888–1978 From the Collection of Robert E. Jackson (2007, The National Gallery of Art, USA).

Vernacular Photographs from the Thomas Walther Collection включала в себе добірку з дев'яноста анонімних фотографій 1910–1960-х, знайдених

на блошиних ринках та в приватних альбомах. Незважаючи на технічні недосконалості, фотографії, відірвані від свого первісного контексту, передавали те, що можна назвати «духом часу». Їх перевагою стало відчуття правдивості та безпосередності, яке було сформульовано кураторами саме як перевага вернакулярної фотографії.

Виставка *Close to Home: An American Album* була присвячена американським сімейним фотографіям з приватних колекцій, але включала в себе і роботи професійних фотографів, таких як Томас Ікінс, Едвард Вестон та Доротея Ланге. Виставка концентрувала увагу на питаннях особистої історії та особистої пам'яті, яка розкривалася через зображення з приватних фотоальбомів.

На виставці *The Art of the American Snapshot, 1888-1978 From the Collection of Robert E. Jackson* було представлено 249 знімків періоду 1888–1970-х років. Експозиція включала в себе знімки з родинних альбомів і стала найбільшою на той час демонстрацією аматорської фотографії і спробою репрезентувати її тими самими методами, що і художню фотографію, вибудовуючи хронологічно послідовний візуальний ряд.

Виставкові проекти 2000–2010-х послідовно розкривали такі аспекти вернакулярної фотографії як можливість розповідати плинні в часі особисті історії, зосереджуватися на моментах повсякденності, акцентувати суб'єктивність в фотографії. Вочевидь, вернакулярна фотографія відкривала можливості використання суб'єктивних та колективних спогадів, родинної пам'яті, спадковості, відображення численних соціальних аспектів та психологічних явищ, які проходять повз уваги професійної художньої та документальної фотографії.